

Hults bruk – ett nationellt smidescentrum

Kulturminnesförklarade Dufvafabriker väntar på att bli ett smidescentrum

www.helasverige.se

Harlösas framtid är planlagt!

I Harlösa bygd i Skåne har man en plan. En plan för hur man vill utveckla bygdens landskap och miljö. Det är en plan som tar hänsyn till både natur och kultur. Det är en plan som ska göra det möjligt att bo och arbeta i bygderna i framtiden.

www.helasverige.se

Med samarbete tas ideerna fram

Att det skulle rida bra på ideer på landsbygden är det väl ingen som tvivlar på. Men för att idéerna ska komma fram och processerna ta fart behövs ibland ett ställe där man kan mötas. I Östergötland är det mötet som har lett till flera utvecklingsplaner.

www.helasverige.se

Svanö, en liten ö med stora planer!

En liten ö i Östergötland har stora planer. Det är Svanö, en ö som har varit bebodd sedan 1800-talet. Nu ska den utvecklas till en modern bygd med nya bostäder och service.

www.helasverige.se

Turistparadis under utveckling

Östergötland är ett utvecklingsområde och Framtidens Östergötland. En plan för hur man vill utveckla bygdens landskap och miljö. Det är en plan som ska göra det möjligt att bo och arbeta i bygderna i framtiden.

Hela Sverige ska leva!

www.helasverige.se

Engagemang och en grund för utveckling

Utvecklingsplaner är en grund för utveckling. De ska göra det möjligt att bo och arbeta i bygderna i framtiden. Det är en grund som ska göra det möjligt att bo och arbeta i bygderna i framtiden.

www.helasverige.se

Hammarstrand är på gång!

Att planera lokal utveckling kan framstå som en svårt komplicerad uppgift. De boende i Hammarstrand har dock fått tillgång till en ny mötesplats där de kan diskutera och utveckla sina idéer.

Hela Sverige ska leva!

www.helasverige.se

Hammarstrand är på gång!

Att planera lokal utveckling kan framstå som en svårt komplicerad uppgift. De boende i Hammarstrand har dock fått tillgång till en ny mötesplats där de kan diskutera och utveckla sina idéer.

Hela Sverige ska leva!

www.helasverige.se

Hammarstrand är på gång!

Att planera lokal utveckling kan framstå som en svårt komplicerad uppgift. De boende i Hammarstrand har dock fått tillgång till en ny mötesplats där de kan diskutera och utveckla sina idéer.

Hela Sverige ska leva!

www.helasverige.se

Lokal utvecklingsplanering

En plan i varje bygd!

Hela Sverige ska leva!

Projektid

Februari 2008 – december 2009.

Syfte

Att så många lokala utvecklingsgrupper som möjligt gör nya eller uppdaterar befintliga utvecklingsplaner; gärna i samarbete med sin kommun.

Mål

1.000 grupper ska ha inlett arbetet med att skapa en aktuell utvecklingsplan under 2008-2009.

Vision

År 2013 ska 4.000 lokala grupper ha skapat lokala utvecklingsplaner (LUP) som kan ligga till grund både för kommunala utvecklingsplaner (KUP) och regionala utvecklingsplaner (RUP). Därmed får samhället en tydlig och väl förankrad strategi.

Ladda ner och läs!

Inspiration

Läs om de utvecklingsplaner som tagits fram i Harlösa, Norabygden, Svanö, Svartå, Hulås bruk, Österfärnebo, Råmenbygden, Öregrund, Hammarstrand och Jävre.

Ann-Marie Fagerström, kommunalråd i Emmaboda kommun, ordnar kaffe vid möte om utvecklingsplanen i Algutsboda.
Foto: Bo Lönnqvist

Vår vision är en lokal plan i varje bygd

När projektet "Lokal utvecklingsplanering" startade var det med mottot "En plan i varje bygd!" Nu är vi på god väg.

Projektet hade flera uppdrag, däribland att:

- starta en allmän mobilisering tillsammans med länsbygderåden,
- ta fram en lathund för processen att skapa en lokal utvecklingsplan,
- lyfta fram goda exempel,
- involvera så många intressenter som möjligt i det övergripande arbetet samt
- bidra till utveckling av metoder för landsbygdsutveckling.

Mobilisering gav aktivitet

Den allmänna mobiliseringen grundades med seminarier vid fem tillfällen under 2008 och 2009. Totalt deltog cirka 500 personer. Projektledaren Bo Lönnqvist besökte flertalet länsbygderåd för att prata om lokal utvecklingsplanering.

Många länsbygderåd sökte finansiering via lokala Leader-program.

Från projektets start 2008 fram till 2011 konstateras att minst 500 lokala utvecklingsgrupper kommit igång med sina planer.

Konkreta resultat syns i hela landet, men vissa områden har kommit längre än andra. I exempelvis Östhammar, Piteå, Umeå, Kramfors och Heby kommuner har alla grupper tagit fram planer.

Erfarenheten visar att det kommunala engagemanget är mycket viktigt.

För att stärka och inspirera lokala processer har olika material tagits fram:

- Foldern "Ett enkelt planeringsverktyg" finns att ladda ner från helasverige.se och har även distribuerats som trycksak i cirka 2.000 exemplar enligt önskemål från länsbygderåden.
- Tio orter som gjort utvecklingsplaner presenteras i separata faktablad.
- Boken "Ställ om Sverige" är en handledning för omställningsgrupper som kan laddas ner från helasverige.se

Landsbygdsnätverket (landsbygdsnatverket.se) blev en naturlig väg för att engagera så många intressenter som möjligt. Landsbygdsnätverket består av cirka 100 aktörer, däribland samtliga Leader-grupper. Inom Landsbygdsnätverket bedrivs nu ett arbete för metodutveckling. I arbetsgruppen ingår Landsbygdsnätverket, Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, SmåKom, Leader, Boverket och Hela Sverige ska leva.

Den stora mobiliseringsfasen är nu färdig. Arbetet med att skapa lokala utvecklingsplaner fortsätter runt om i landet.

Stockholm i juni 2011

Bo Lönnqvist
projektledare
Hela Sverige ska leva

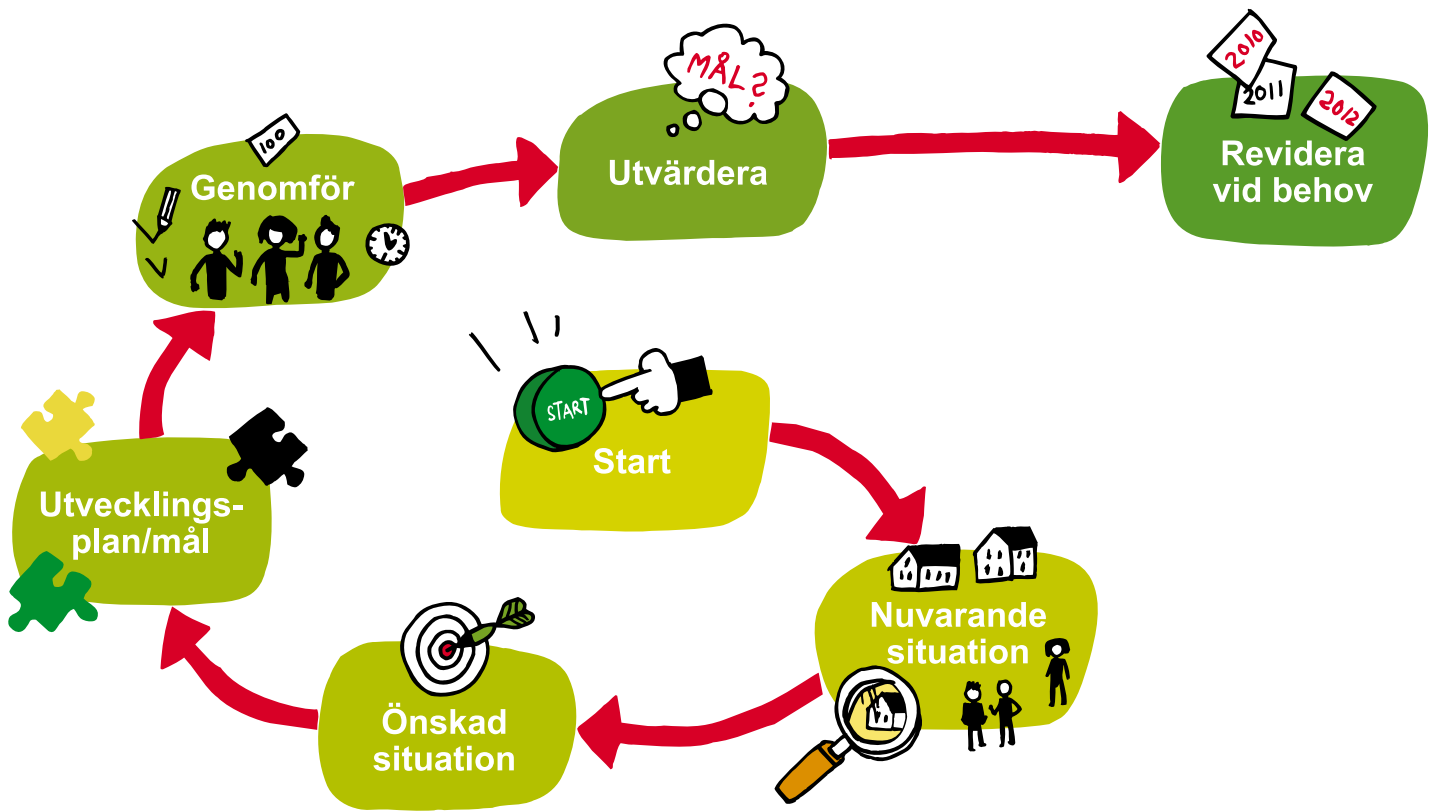

Illustration ur foldern "Ett enkelt planeringsverktyg" som kan laddas hem från www.helasverige.se • Illustration: Jan Olsson

Kom igång med er lokala utvecklingsplan

Lokal planering handlar om att bygdens invånare gemensamt tar initiativ till utveckling av bygden.

1. Start

Vem skapar vår framtid? Vem fixar jobben åt oss? Vem löser våra problem? Påverka utvecklingen: **Gör en plan!**

2. Nuvarande situation

Skapa en bild av verkligheten. Hur ser det ut i området/bygden hos er? Kartlägg och analysera var ni står idag och vilka resurser ni har. Hur många bor här? Hur många är barn, gamla, i arbetsför ålder? Vad sysslar folk med? Vad kan de? Vilka företag finns? Hur ser kommunikationerna ut? Skapa en gemensam bild!

3. Önskad situation

Skapa en enad bild utifrån en braistorming. Hur vill ni att området/bygden ska se ut om 5 år?

4. Utvecklingsplan/Mål

Bind ihop vision och mål! Förankra! Vem gör vad och hur? Vilket år ska ni nå målet? Vilka är de viktigaste hindren? Vad gör ni åt dem? Vem har ansvaret för att något händer? Prioritera och rangordna. Vad är det viktigaste att starta med?

5. Genomför

Nu gäller det att gå från ord till handling. Ta mål för mål och föreslå åtgärder. Fundera på om åtgärden ligger på er, kommunen, länsnivå eller hos regeringen. När i tid ska åtgärden vara klar? Vad kostar den?

6. Utvärdera

Har målen nåtts? Är det något som återstår? Glöm inte att utvärdera!

7. Revidera

Cirkeln är sluten. Revidera planen regelbundet! **Håll planen aktuell!**

5 bra skäl

Upprätta en lokal utvecklingsplan för att:

- skapa sammanhållning i bygden
- anpassa utbud till lokala önskemål och verkliga behov
- aktivt bidra till att lösa problem
- kunna söka pengar från Landsbygdsprogrammet och Leader
- föra en professionell dialog med kommunen och andra myndigheter

Bygdebanken

Anmäl er utvecklingsplan till Bygdebanken. Där kan ni också inspireras av vad andra gör.

helasverige.se/kansli/bygdebanken/

Metodboxen

Metodboxen är ett samarbete mellan Studieförbundet Vuxenskolan, ABF, Coompanion och Hela Sverige ska leva. Läs mer: www.friametoder.se

Här pågår lokal planering i Öregrund, Östhammars kommun. Foto: Bo Lönnqvist

“Öregrund sjuder av engagemang och framtidsanda. För nu finns det en plan. En plan som kommer att befästa Öregrundns ställning som ett centrum för båtturism i Upplands norra skärgård.” *Ur inspirationsblad om Öregrundns utvecklingsplan*

Lokal utvecklingsplanering

Lokal planering handlar om att bygdens invånare gemensamt tar initiativ till utveckling av bygden. “Lokal utvecklingsplanering – En plan i varje bygd!” var ett projekt och en allmän mobilisering under 2008-2009.

För att stärka och inspirera lokala processer togs olika material fram. Dessa används nu av utvecklingsgrupper runt om i landet. Vår vision är att 4.000 grupper ska göra lokala planer.

Riksorganisationen Hela Sverige ska leva

Vår uppgift är att stödja lokal utveckling för ett hållbart samhälle. Vi ger råd och stöd till lokala utvecklingsgrupper, och tillhandahåller redskap för framgångsrikt lokalt arbete. Vi är också en organisation som påverkar, genom att lyfta de frågor som är betydelsefulla för människorna på landsbygden.

**Hela Sverige
ska leva!**

Stortorget 7, 111 29 Stockholm
Telefon 08-24 13 50 • Telefax 08-24 28 05
info@helasverige.se • www.helasverige.se

